

14^η ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΦΟΔΣΑ

ΟΜΙΛΙΑ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΠΕΝΤΖΩΝΗ,
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΦΟΔΣΑ, ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΔΩΡΙΔΑΣ
«ΑΝΑΚΤΗΣΗ & ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ : Η ΕΛΛΑΔΑ, ΜΟΝΤΕΛΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ»

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ, 30 ΙΟΥΝΙΟΥ 2022

Με ειλικρινή και μεγάλη χαρά, σας καλωσορίζω όλους στην 14η Πανελλήνια Σύνοδο των ΦοΔΣΑ. Εμένα προσωπικά, ως Πρόεδρο, το Διοικητικό Συμβούλιο και τα μέλη του Δικτύου, μας τιμά η συμμετοχή σας και η παρουσία σας σ' αυτή τη συνάντηση που γίνεται πιο σημαντική και πιο «μεγάλη», μετά από δυο χρόνια ματαίωσης του τακτικού μας ανταμώματος, λόγω κορωνοϊού.

Φέτος, μετά από την τελευταία Σύνοδο του 2019 στους Δελφούς, έχουμε όλοι χίλιους δυο λόγους να θεωρούμε τη Σύνοδο του 2022 πολύ σπουδαία. Εγώ θα σταθώ μόνο στους δυο :

....ο πρώτος λόγος είναι η διά ζώσης συνάντησή μας φέρνει κοντά, σε ενημέρωση και διάλογο, όλα τα εμπλεκόμενα μέρη : τα συναρμόδια Υπουργεία, τους Δήμους και τους ΦοΔΣΑ, τις κατασκευαστικές και μελετητικές εταιρείες, αλλά και τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όπως η Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής (DG REGIO) και οι Joint Assistance to Support Projects in European Regions (JASPERS).

....ο δεύτερος λόγος είναι ότι αυτά τα τρία χρόνια συνέβη ένας καταγισμός αλλαγών που έφερε τις λέξεις «Ανάκτηση & Ανακύκλωση» στην πρώτη γραμμή των επιδιώξεων της χώρας μας.

Από αυτές τις λέξεις ορμώμενοι, και με κάθε διάθεση να τις μετουσιώσουμε σε χειροπιαστή πρακτική, φτιάξαμε τον τίτλο της φετινής Συνόδου, που είναι πιο επίκαιρη από ποτέ.

Το νέο θεσμικό πλαίσιο, τα αναθεωρημένο ΕΣΔΑ, το Πρόγραμμα «Περιβάλλον & Κλιματική Αλλαγή» του ΕΣΠΑ 2021-2027 και οι προσαρμογές των Μονάδων Επεξεργασίας σε Μονάδες Ανάκτησης & Ανακύκλωσης στα πρότυπα της κυκλικής οικονομίας, προδιαγράφουν το πλαίσιο της μετάβασης σε μια νέα εποχή στη διαχείριση των απορριμμάτων.

Ήδη διανύουμε αυτή την εποχή και προχωρούμε στην επόμενη μέρα. Με επιδιώξεις, με φιλοδοξίες με καινοτομίες. Με συναγωνιστές τους εαυτούς μας – καθένας με τον ρόλο του – και ανταγωνιστή το χρόνο να αντιστρέψουμε την σημερινή κατάσταση και να κάνουμε τον κάθε Δήμο, την κάθε Περιφέρεια κι όλοι μαζί την Ελλάδα «Μοντέλο διαχείρισης απορριμμάτων».

Πόσο ρεαλιστικό ή ανέφικτο, πόσο δυνατό ή αδύνατο, πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι αυτό; Μπορώ να απαντήσω αβίαστα. Σήμερα δεν φαίνεται ρεαλιστικό και δυνατό. Αύριο μπορεί να είναι, αρκεί εμείς να το θελήσουμε και να το δρομολογήσουμε.

Τα τελευταία τρία χρόνια, την περίοδο των αλλαγών δηλαδή, το Δίκτυο ΦοΔΣΑ παρακολουθεί πολύ στενά τα τεκταινόμενα, συζητά, ανταλλάσσει απόψεις, συνεδριάζει, παρεμβαίνει και προσπαθεί να αναδείξει και να προωθήσει βασικά ζητήματα που ανακύπτουν στην διαχείριση των απορριμμάτων. Ζητήματα που αφορούν και την πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση, αλλά και τους Φορείς της, τους ΦοΔΣΑ και αποτελούν κεντρικούς πυλώνες για να οικοδομηθεί το επιδιωκόμενο νέο πρότυπο διαχείρισης.

Ζήτημα πρώτο

Διαλογή στην πηγή, ανάπτυξη διακριτών ρευμάτων για να περιοριστεί το προς επεξεργασία ρεύμα των σύμμεικτων στις Μονάδες.

Αδιαμφισβήτητος και πρωταγωνιστικός ο ρόλος των Δήμων. Αποκλειστικός και κυρίαρχος. Ως εδώ όλοι θα συμφωνήσουμε. Όπως θα συμφωνήσουμε και στην αναγκαιότητα ιδίως του σχετικού εξοπλισμού. Από κει και πέρα αρχίζουν οι σκέψεις και εμφανίζονται οι προβληματισμοί.

Δεν ξέρω γιατί κάποιοι και κάπως μας αρνούνται τη γνωριμία μας με μια κατάσταση που τόσο πολύ έχουμε ανάγκη για να πείσουμε την κοινωνία πως κάτι περιβαλλοντικά καλύτερο γεννιέται και να εξασφαλίσουμε τη συμμετοχή των πολιτών σ' αυτό το εγχείρημα. Ξέρουμε πως, τα σύγχρονα εργοστάσια των ΜΕΒΑ, της παραγωγής κόμποστ, δεν είναι αρκετά από μόνα τους. Ξέρουμε, ότι τέτοιου είδους Μονάδες έχουν ήδη κατασκευαστεί, στην Κοζάνη, στις Σέρρες, στην Ήπειρο, στην Ηλεία, αλλά λειτουργούν μόνο με σύμμεικτο, γιατί για το βιοαπόβλητο δεν έχει αναπτυχθεί το ρεύμα του καφέ κάδου. Ξέρετε, και στη δική μου την

περιοχή, τη Φωκίδα, η ΜΕΒΑ κατασκευάστηκε και ολοκλήρωσε τη δοκιμαστική της λειτουργία. Όμως, οι δυο Δήμοι αυτού του αποδέκτη, των Δελφών και ο δικός μου της Δωρίδας δεν έχουμε ακόμα καν ενταγμένο τον εξοπλισμό για να κάνουμε διακριτή συλλογή βιοαποβλήτων. Επίσης στη δική μας Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, στη Θήβα, ετοιμάζεται η δοκιμαστική λειτουργία της ΜΕΑ / ΜΕΒΑ. Οι τρεις εξυπηρετούμενοι Δήμοι δεν έχουν ούτε αυτοί καν ενταγμένο εξοπλισμό.

Να πάω τώρα πέρα απ' τα βιοαπόβλητα. Στα ξηρά ανακυκλώσιμα. Στις υποχρεώσεις του Νόμου 4819/2021 για τους Δήμους. Στις ημερομηνίες εφαρμογής, πολλές εκ των οποίων έχουν ήδη ξεπεραστεί. Στις περιορισμένες δυνατότητες των ΣΕΔ, ιδίως για τα απόβλητα συσκευασίας, στα προβλήματα που έχουμε συζητήσει με την Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης της Ανακύκλωσης και τον ΕΟΑΝ σε ημερίδες, στην ανυπαρξία εξοπλισμού διακριτών ρευμάτων, στην καθήλωση των Δήμων κατά βάση σε δυο περιέκτες – κάδους τον μπλε και τον πράσινο, στην κατ' εξακολούθηση συλλογή και τελική ταφή σύμμεικτου, και την επιβάρυνση με το τέλος ταφής, τον μεγάλο βραχνά των ΟΤΑ.

Μόνο κρίνοντας από τη δική μας Περιφέρεια, τη Στερεά Ελλάδα, σχεδόν δεν υπάρχει Δήμος – απ' τον μεγαλύτερο ως τους πιο μικρούς - που να μην έχει υποβάλει – εδώ και περίπου δυο χρόνια – πρόταση για χρηματοδότηση εξοπλισμού διακριτής συλλογής : για βιοαπόβλητα, για γωνιές και πολύκεντρα ανακύκλωσης, για Κινητά Πράσινα Σημεία, για υπέργεια και υπόγεια συστήματα.

Ποιο το αποτέλεσμα;

- ✓ Το χρηματοδοτικό πρόγραμμα του ΥΠΕΣ «Αντώνης Τρίτσης», καθηλωμένο. Με ελάχιστες εντάξεις κι αυτές για τους μεγαλύτερους Δήμους της χώρας. Με πλαφόν στις χρηματοδοτήσεις και πληθυσμιακά κριτήρια, αποκλείοντας τους περισσότερους Δήμους.
- ✓ Το χρηματοδοτικό πρόγραμμα του ΕΣΠΑ, επιλεκτικό και με καθυστερήσεις. Με Περιφέρειες διαφορετικών ταχυτήτων, διαφορετικής αντιμετώπισης και με δαιδαλώδεις διαδικασίες κι ατέλειωτη αλληλογραφία που απορροφά το ήδη λιγοστό δυναμικό των ΟΤΑ.

Η ελληνική επικράτεια μακριά ακόμα από την συστηματική και οργανωμένη Διαλογή στην Πηγή, την ανάκτηση και την επαναχρησιμοποίηση.

Τι και τις πταίει; Κακός συγχρονισμός; Αδύναμοι και υποστελεχωμένοι Δήμοι; Υπερφορτωμένες Διαχειριστικές Αρχές με συνεπαγόμενες καθυστερήσεις σε προσκλήσεις και αξιολογήσεις; Μη επαρκείς πόροι; Ελλειμματικός συντονισμός των εμπλεκόμενων μερών; Όλα αυτά μαζί;

Ότι και να φταίει πρέπει να το δούμε σήμερα, τώρα! Δεν έχουμε περιθώρια άλλα να αναβάλλουμε και να προσπερνάμε.

- ✓ Η Πολιτεία να εφαρμόσει αρμοδίως την πολιτική, να συντονίσει τα χρηματοδοτικά προγράμματα, να δώσει προτεραιότητα στην ανακύκλωση, να απλοποιήσει τις διαδικασίες.
- ✓ Οι Δομές διαχείρισης να γίνουν πιο αποτελεσματικές, με περισσότερη ευελιξία και να προχωρήσουν τις εντάξεις.
- ✓ Με αρχές ισονομίας και ισοπολιτείας, οι Δήμοι να έρθουν στο προσκήνιο. Υλικοί, οικονομικοί και ανθρώπινοι πόροι είναι ο κεντρικός άξονας για να έρθουμε όλο και πιο κοντά στη νέα εποχή που αναζητούμε και θέλουμε.

Γιατί, κυρίες και κύριοι, πρέπει να κοιτάξουμε την καρδιά του προβλήματος και να το αναγνώσουμε όχι μόνο ως ζήτημα περιβαλλοντικό και τεχνικό, αλλά ως ζήτημα της ίδιας της δημοκρατίας.

Δεν νοείται αποκλεισμός από χρηματοδοτήσεις και ανταγωνισμός Δήμων σε Δήμους, όταν η Διαλογή στην Πηγή είναι υποχρέωση όλων. Υποχρέωση από την Πολιτεία. Εδώ δεν μιλάμε για χρηματοδότηση πλατειών ή αναπλάσεων. Εδώ μιλάμε για εφαρμογή θεσμικών υποχρεώσεων όλων των ΟΤΑ, μηδενός εξαιρουμένου. Εδώ μιλάμε για την τιμωρία της αθέτησης αυτών των υποχρεώσεων με το τέλος ταφής.

Προσωπικά το λέω, αλλά είμαι σίγουρος πως ισχύει και για πολλούς συναδέλφους Δημάρχους, το να μας κοστίζει περισσότερα στους Δήμους η ανάπτυξη πολλών ρευμάτων ΔσΠ, το βρίσκω αποδεκτό και έχω κάθε επιχείρημα να το εξηγήσω και να κάνω κοινωνούς τους Δημότες μου. Το να κοστίζει όμως περισσότερα η διαχείριση των απορριμμάτων λόγω της ταφής και του τέλους της, ούτε αποδεκτό είναι, ούτε πειστικό.

Ζήτημα δεύτερο :

Μονάδες ανάκτησης & ανακύκλωσης (RRF) κι ο ρόλος των ΦοΣΔΑ.

Ακόμα πριν να μπει η ορολογία των RRF στο λεξικό της επιλεξιμότητας, είχα την ευκαιρία ως Πρόεδρος του Δικτύου των ΦοΣΔΑ να συμμετέχω σε μια μακρά διεργασία με την DG REGIO, μέσα απ' την οποία συζητήσαμε για τους Περιφερειακούς Σχεδιασμούς με τους ΦοΔΣΑ και τους Δήμους όλων των Περιφερειών της Ελλάδας.

Ήταν μια τεράστια γόνιμη εμπειρία. Ήταν ένα παράθυρο στην πραγματικότητα για να δούμε όλα τα πεδία του δεκαετούς μας σχεδιασμού : Την έννοια της ολοκληρωμένης διαχείρισης, την επίστευση υλοποίησης των υποδομών, την ανάγκη οργάνωσης σε όλα τα επίπεδα, τον εξορθολογισμό του κόστους. Και κυρίως να δούμε τον αδιαπραγμάτευτο ρόλο των Δήμων – που μόλις πριν ανέλυσσα - και των ΦοΔΣΑ σε όλη αυτή την επιδίωξη.

Στη νέα εποχή που μεταβαίνουμε, η προσέγγιση για RRF, ο ανασχεδιασμός, η κατασκευή, η ολοκλήρωση και λειτουργία των υποδομών επεξεργασίας και ανάκτησης αναδεικνύουν το πόσο σημαντικοί είναι οι ΦοΔΣΑ σ' αυτή τη μετάβαση.

Ας αναρωτηθούμε λοιπόν : Θέλουμε να δυναμώσουμε την προσπάθειά μας; Θέλουμε να γίνουμε ικανοί στην επίτευξη των στόχων της χώρας; Θέλουμε να έχουμε σχεδιασμούς συνεκτικούς και εφαρμόσιμους;

Εφόσον θέλουμε, υπάρχει ένας τρόπος. Να έχουμε δυνατούς και ικανούς ΦοΔΣΑ. Με επαρκές ποσοτικά και ποιοτικά και σταθερό στελεχιακό δυναμικό. Έχουμε βάλει το θέμα κατ' επανάληψη. Κατ' αρχήν ως πάγιο αίτημα διαχρονικά και πρόσφατα μετά την προνομιακή ρύθμιση του ΥΠΕΣ για τους ΦοΔΣΑ Νοτίου Αιγαίου και Ιονίων Νήσων. Δεν το βάζω σε αντιδιαστολή, γιατί καλώς έγινε κι έπρεπε να γίνει και καλύτερα : με μόνιμο κι όχι τριετών συμβάσεων προσωπικό.

Για να το δούμε θετικά, η Πολιτεία άνοιξε ένα δρόμο για τη στελέχωση των ΦοΣΔΑ. Κι αυτόν πρέπει να προχωρήσει, να συνδράμει και να στηρίξει όλους τους Φορείς. Να αξιολογήσει τη συνεισφορά τους και τη δυναμική τους στη διαχείριση των απορριμμάτων. Να αξιώσει την ικανότητά τους και να βάλει φραγμό στην απαξίωσή τους. Γιατί χωρίς στελέχωση, οι ΦοΔΣΑ οδηγούνται σε κενό του περιεχομένου τους, σε Φορείς – σφραγίδες, χωρίς την αναγκαία τεχνική επάρκεια για τον σχεδιασμό, την κατασκευή και τη λειτουργία των υποδομών.

Κυρίες και κύριοι, αγαπητοί και εκλεκτοί συμμετέχοντες,

Για να γίνει η Ελλάδα μοντέλο διαχείρισης απορριμμάτων, δομημένο στην ανάκτηση και στην ανακύκλωση, χρειαζόμαστε τομές. Χρειαζόμαστε να προσπεράσουμε στερεότυπα και αγκυλώσεις δεκαετιών και να πάρουμε αποφάσεις. Όχι κατ' ανάγκη γενναίες, αλλά σταθερές και προσανατολισμένες στο στόχο μας. Να αποδείξουμε ότι ο ρόλος του καθενός έχει την αξία που του αναλογεί σ' αυτό το εγχείρημα.

Τα δύο ζητήματα που ήδη ανέπτυξα, δηλαδή την ενίσχυση των Δήμων συνολικά και την ενδυνάμωση των ΦοΔΣΑ με μόνιμο προσωπικό, τα προτάσσω ως κυρίαρχα και τα καταθέτω να συμπεριληφθούν στα συμπεράσματα της 14^{ης} Συνόδου.

Θα κλείσω την ομιλία μου με **το τρίτο ζήτημα.**

Το τελευταίο αλλά όχι λιγότερο σημαντικό.

Τη σημασία και το ρόλο του Δικτύου των ΦοΔΣΑ.

Μόνο οι συμμετοχές, σ' αυτή τη Σύνοδο ξεπέρασαν τις τριακόσιες. Η εδώ παρουσία σας, της Πολιτείας, της Γ.Δ Περιφερειακής Πολιτικής, των Τζάσπερς, της Αυτοδιοίκησης, των στελεχών υπηρεσιών και δομών, είναι μεγάλη μας χαρά και τεράστια ικανοποίηση. Η ουσιαστική συμμετοχή σας, ως ομιλητές στο πλούσιο πρόγραμμα, κάνει τη Σύνοδο εξαιρετικά ενδιαφέρουσα και περιποιεί τιμή για το Δίκτυο. Σας ευχαριστώ, μέσα απ' την καρδιά μου, όλους γι' αυτό.

Μ' αυτό τον τρόπο, όλοι εσείς κάνετε την 14^η Πανελλήνια Σύνοδο των ΦοΔΣΑ, ένα απ' τα μεγαλύτερα γεγονότα της χρονιάς. Κι αυτό αποδεικνύει το πόσο σημαντικό θεωρείτε το Δίκτυο. Εγώ, ως Πρόεδρος, αυτό βλέπω κι έτσι αξιολογώ το γεγονός.

Εσείς προβληματίζεστε με την θεσμική κατοχύρωση της σημασίας του, που αναγνωρίζετε με την εδώ παρουσία σας και συμμετοχή σας.

- ✓ Η Πολιτεία, με την αναγνώριση της υπόστασής του θεσμικά, που μπορεί, πιστεύω ακόμα να συμπληρωθεί στις διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών για τους ΦοΔΣΑ, που ήταν πρόσφατα σε διαβούλευση.

- ✓ Η ΚΕΔΕ, με την αναγνώριση του Δικτύου, ως επίσημο Σύμβουλό της για τα θέματα της διαχείρισης των απορριμμάτων, όπως συμβαίνει και με την ΕΔΕΥΑ για τη διαχείριση του νερού.

Το προσθέτω δε και αυτό για να συμπεριληφθεί στα συμπεράσματα της Συνόδου.

Κυρίες και κύριοι,

Ως Δίκτυο, ως ΦοΔΣΑ, ως Δήμοι, είμαστε διαρκώς μάχιμοι, για να πάμε ο καθένας χωριστά κι όλοι μαζί τη χώρα μας πιο κοντά στους στόχους της, πιο κοντά στην κυκλική οικονομία. Είμαστε ο καταλύτης των διεργασιών για να μπορέσει ο Εθνικός Σχεδιασμός να μετουσιωθεί σε πρακτική, για να φτιάξουμε το νέο μοντέλο της Ελλάδας. Πιο πολύ από ποτέ, φαίνεται η έμφαση που πρέπει να δοθεί στην Αυτοδιοίκηση και στους φορείς της. Λόγω της θέσης της, της εμπειρίας της, και του ρόλου της, η Αυτοδιοίκηση και οι φορείς της θα πρέπει να αποτελούν τόσο βασικό συνομιλητή της πολιτείας, όσο και βασικό πυλώνα ανάπτυξης της οργάνωσης της διαχείρισης των απορριμμάτων.

Είναι στο δικό μας χέρι, στο χέρι όλων, να συγχρονίσουμε το βηματισμό μας, και δείχνοντας την βούλησή μας, πολιτικά, θεσμικά και διαχειριστικά, να είμαστε σε θέση να πετύχουμε καλύτερα, περισσότερα και έγκαιρα αποτελέσματα.

Για μια ακόμα φορά, τον καθένα χωριστά και όλους μαζί, Πολιτική ηγεσία, εκπροσώπους της DG REGIO & JASPERS, συναδέλφους της αυτοδιοίκησης, αγαπητούς προσκεκλημένους, εγκάρδια σας ευχαριστώ. Εύχομαι δε να έχουμε έναν γόνιμο και εποικοδομητικό διάλογο και οι εργασίες της Συνόδου να αποτελέσουν ένα δυνατό εφόδιο στον κοινό μας σκοπό.

Γιώργος Καπεντζώνης

Αλεξανδρούπολη 30/06/2022